

19. juni 2019

Sagsnr.
2018-0154517

Dokumentnr.
2018-0154517-38

Sagsbehandler
Tina Kristiansen

Bilag 2 - samlet plan for arbejdet med øget chancelighed

Sådan arbejder vi med chancelighed i det pædagogiske arbejde

Rammen for arbejdet med chancelighed er beskrevet i bilag 4 og er overordnet set Børne- og Ungdomsudvalgets strategi for børn og unge i København *Vores børn - fælles ansvar*, hvor målet er at alle børn skal kunne udleve deres drømme. Omdrejningspunktet i strategi om øget chancelighed er at give de børn og unge, der har det sværest den hjælp og støtte, der skal til for at de får de samme muligheder som alle andre børn og unge. Det handler om at mindske betydningen af social og etnisk baggrund og gabet i de faglige resultater mellem et- og tosprogede elever. Strategien tager desuden afsæt kommunens øvrige initiativer, strategier og politikker bl.a. kommuneplanen, integrationspolitikken, politik for udsatte byområder, pejlemærker for kvalitet i folkeskolen, pejlemærker for pædagogisk kvalitet i dagtilbud og styrket udskoling, som også er uddybet i bilag 4.

Forvaltningen arbejder med chancelighed på forskellige niveauer med forskellige indsats typer. Langt største delen af arbejdet sker med langsigtede indsats for den brede gruppe elever. Men der er også behov for at arbejde med målrettede indsats for udvalgte grupper af elever der har et særligt behov. Slutteligt er der for nogle få elever behov for kortere intensive forløb for at hjælpe dem på rette vej. Ambitionen er at minimere behovet for de intensive forløb og lægge størstedelen af kræfterne i den langsigtede brede indsats.

Overordnet kan man sige at arbejdet sker på tre niveauer:

- Den langsigtede indsats for den brede gruppe elever
- Den målrettede indsats for udvalgte elever
- Kortere intensive forløb for få elever

Det pædagogiske arbejde med chancelighed på ovenstående tre niveauer beskrives nedenfor.

Den langsigtede indsats for den brede gruppe elever

Tidlig indsats

Social baggrund har en afgørende betydning for børns muligheder for at deltage, lære og trives i institutioner. Børns tidlige kompetencer f.eks. sprog og sociale kompetencer er vigtige faktorer for de resultater, børnene får ved folkeskolens afgangsprøve og for deres mulighed for at

Fagligt Indhold og Kvalitet

Gyldenløvesgade 15
1600 København V

EAN nummer
5798009371201

gennemføre en ungdomsuddannelse. De ulige chancer viser sig meget tidligt.

Derfor er det afgørende nødvendigt at sætte så tidligt ind som overhovedet muligt.

Igangværende integrationstiltag som understøtter chanceligheden:

- Sprogindsats indenfor dagtilbud herunder obligatorisk 30 timers tilbud til børn med flere sprog
- Sprogvurdering af børn fra 3-5 år både indenfor og udenfor dagtilbud
- PLUS pladser hvor børn imed sproglige udfordringer eller i risiko for social udsathed tilbydes plads i et dagtilbud af høj kvalitet
- Tidlig opsporing via opsøgende forældresamarbejde med det formål at få flere børn i udsatte positioner i dagtilbud
- Tidlig opsporing i dagtilbud af børn i mistrivsel (TOPI)
- Kompetenceudviklingsstrategi for 0-6 års området
- Fokuseret pædagogisk indsats i institutioner der er omfattet af faglig handleplan.
- Ressourceteam i klynger og netværk som understøtter kvaliteten i institutionerne

Investeringscasen tidlig indsats har fokus på de 20 % mest udsatte børn. Målet er at sætte endnu tidligere ind overfor børn, der pga. dårlig tilknytning e.l. er i risiko for at blive bremset i deres udvikling. Derfor støttes forældrene for at sikre en god omsorg for barnet og en god forældre-barntilknytning.

Med implementering af den styrkede pædagogiske læreplan (iflg. Dagtilbudsloven) er der skabt basis for en mere systematisk og evaluerende pædagogisk indsats for alle børn og med et øget fokus på i børn i udsatte positioner. Det gælder børnenes leg, børnefællesskaber og gode sproglige læringsmiljøer. Implementeringen understøttes i København via massiv kompetenceudvikling af ledere, medarbejdere og faglige fyrtårne i 2019 og de kommende par år.

Kompetenceudviklingsstrategi for sprog

Forvaltningen har generelt arbejdet med kompetenceudvikling inden for sprog og kultur i mange år. Siden 2013 har der via BUF-akademi været udbudt grundkurser for børnehavepædagoger med fokus på børns sprogtilegnelse og sprogunderstøttende pædagogik. De sidste 3 år, har der været et tilsvarende hold for vuggestuepædagoger.

Lokalt holdes der temamøder og workshops med praksisnær tilgang, og som ligeledes kvalificerer pædagogernes arbejde. Det kunne fx være en workshop om dialogisk læsning for de allermindste (0-2 år). Endvidere arbejdes med Åben Dagtilbud med fokus på sprogunderstøttende forløb, hvor pædagogerne har en aktiv rolle og får inspiration til det videre arbejde.

Der har været en omfattende kompetenceudvikling de sidste mange år med fokus på at alle lærere, der underviste i sprogcenter eller i m-klasse, skulle have liniefags-kompetence. Derudover har der været generel fokus

på opkvalificering af lærere og tosprogede lærere via diverse kurser i sprog og fag og kultur og sprog. Nogle af de mere konkrete forløb har været, at alle børnehaveklasselærere er blevet uddannet i at anvende sprogvurderinger i deres pædagogiske praksis, 240 timers kursus i DSA med fokus på kultur og sprog mv.

En ny treårig kompetenceudviklingsstrategi for sprogområdet skal understøtte både en generel kapacitetsopbygning i alle dagtilbud og skoler i arbejdet med sproglig udvikling i dansk som andetsprog. Planen skal sikre, at København lever op til lovkravet i dagtilbudsloven om, at pædagoger der varetager opgaver i relation til sprogindsatsen, har *særlige kvalifikationer* til at varetage opgaven, samt at lærere og pædagoger skal kunne indtænke sprogunderstøttende praksis i alt arbejde. Formålet med den samlede indsats er, at lærere og pædagoger i Københavns Kommune kan indtænke sprogunderstøttende praksis i alt deres arbejde. Dette ud fra devisen *vi er alle sproglærere og sproglige rollemodeller*, og sprogindsatser finder ikke sted i en løsrevet form, hvor man arbejder med sprog uden for kontekst, men indarbejdes derimod i alt pædagogisk praksis og i al undervisning.

Forældresamarbejde og inddragelse af forældre som ressource i børnenes sproglige udvikling og trivsel er en del af kompetenceudviklingsindsatsen over de næste tre år. Her tilbydes forløb for daginstitutioner og skoler om det gode forældresamarbejde med barnet i centrum.

Strategisk kapacitetsopbygning

Via blandt andet ressourcecentre og pædagogiske læringscentre arbejdes strategisk med at fastholde og udvikle kvaliteten i arbejdet med deltagelsesmuligheder for børn med dansk som andet sprog. De centrale fokusområder er klasserumsledelse, undervisningsdifferentiering, opbygning af relationskompetencer og teamsamarbejde og dansk som andet sprog. Ligeledes er der i ressourcecentre et socialt fokus på elevernes trivsel og alsidige udvikling i tæt samarbejde med fx Socialforvaltningen med fx skole-socialrådgivere, elevfravær mv. Med klasserumsledelse arbejdes der med læringsledelse, hvor fokus i klassen rettes mod strukturen for læringen med klare instrukser og forventninger og hvor læringen og næste skridt er synlig for eleven. Klasserumsledelse styrkes i København bl.a. via Læring der ses, ved kurser for personale på professionsskolerne Metropol og UCC, Når udgangspunktet er den synligt lærende elev, med fokus på alle elevers læringsprogression, bliver midlet til at øge læringsprogression hos den enkelte elev i høj grad differentiering af undervisningen. Udover holddannelse og forskellige opgavetaxonomier, samt metoder som ugeskemarevolutionen, foregår differentieringen af undervisningen med udgangspunkt i lærernes løbende formative evaluering, hvor undervisningen tilpasses elevernes læringsrelevante forskelle. Relationskompetencer er afgørende for, at eleven lader sig "lede" af læreren i forhold til deres læring. Også med et mangfoldigt elevgrundlag er det derfor afgørende, at der arbejdes med at styrke inkluderende læringsmiljøer, som er præget af positive relationer mellem elev/lærer og lærer/ lærer/pædagog. Teamsamarbejdet tager udgangspunkt i alle elevers

læring, hvorfor der er et særligt fokus på at udvikle de bedste læringsrammer.

Dansk som Andetsprog (DSA)

Har et barn dansk som andetsprog har barnet ret til at modtage forskellige ekstra tilbud i skolen. Formålet med undervisningen i dansk som andetsprog er, at tosprogede elever på baggrund af deres samlede sproglige og kulturelle forudsætninger tilegner sig færdigheder i at forstå og anvende talt og skrevet dansk. Tilgange fra DSA-undervisningen inddrages i fagundervisning i alle fag for i højere grad at inkludere de sprogudfordrede elever i almenundervisningen.

Modersmålsundervisning

Den ikke-lovpligtige modersmålsundervisning tilbydes gratis for børn med bopæl i København fra 0. – 5. klasse. De seneste år har ca. 1.300-1.400 børn modtaget ikke-lovpligtig modersmålsundervisning. Siden 2008 har undervisningen været frivillig, men Københavns kommune har fastholdt tilbuddet. Undervisningen foregår på blandt andet arabisk, urdu, somali, albansk, tyrkisk, kinesisk, russisk, vietnamesisk, nepalesisk, farsi og hebraisk.

Primo maj blev en undersøgelse om modersmålsundervisning offentliggjort - gennemført af UVM og evalueret af TrygFondens Børneforskningscenter, Aarhus Universitet. Konklusion er, at effekterne af modersmålsundervisningen ikke er entydige. Der er ingen resultater, der peger på, at det skulle være et problem for eleverne, at de indgår i modersmålsundervisning. Ligeledes er der ingen resultater, der peger på, at det har en signifikant positiv effekt.

Ny i København

Den nye modtagelsesmodel er et vigtigt led i den samlede integrations- og sprogindsats. Via en styrket faglig visitation, flere differentierede tilbud, systematisk og kontinuerligt fokus på progression, mere to-voksentid, tættere tilknytning til almenmiljøet og kompetenceudvikling er det målet, at særligt de mindste børn integreres direkte og at flere udsluses hurtigere fra modtagerhold til almen klasse. Modellen indføres over tre år.

Brug Folkeskolen

Brug Folkeskolen er en københavner interesseorganisation, der får kommunalt tilskud årligt fra Børne- og Ungdomsudvalget. Brug folkeskolen arbejder som forældreforening på at modvirke og mindske segregering i københavnske folkeskoler. Foreningen arbejder for, at den lokale distriksskole bliver det naturlige førstevalg for flere. Det gør de bl.a. ved at engagere forældre i at støtte folkeskolen, skabe netværk for forældreambassadører der bidrage til en folkeskole, der er socialt og etnisk blandet. De arbejder aktivt med besøg i daginstitutionerne hvor de fortæller om den lokale folkeskole, og har generelt fokus på at understøtte de positive fortællinger om den lokale

folkeskole i København. Derudover arbejder Brug Folkeskolen med skole-forældre-samarbejdet som en fastholdelsesstrategi.

Den målrettede indsats for udvalgte elever

Den målrettede indsats har primært fokus på børn og unge, der udviser tegn på mistriivsel og/eller faglige udfordringer. Derudover er kommunens indsats på dette niveau primært målrettet kompetenceudvikling af medarbejdere.

Styrket udskoling – særligt styrket forældresamarbejde og brobygningsindsatsen

Styrket forældresamarbejde

Arbejdet med styrket forældresamarbejde i udskoling handler om at hjælpe forældrene til bedre at kunne guide deres børn i uddannelsesparathedprocessen frem mod uddannelsesvalget samt at involvere minoritetsforældre, som kan opleve samarbejdet som udfordrende. Målet med indsatsen er at elever oplever, at deres forældre understøtter deres uddannelsesvalg og at forældre oplever en meningsfuld inddragelse i elevernes udvikling mod uddannelsesparathed og overgang til ungdomsuddannelse.

Videndeling er et centralt element i styrket forældresamarbejde. Derfor afholdes der årligt to seminarer med de deltagende skoler, hvor erfaringsudveksling er omdrejningspunktet. Erfaringer herfra samles i et inspirationskatalog, der bl.a. lægges på Bedst Sammen.

I indeværende år 2018/19 samt skoleåret 2019/2020 har følgende indsatser fået bevilget penge:

- 50 dages samtaler med de 20% fagligt svageste
- 50 dages samtaler med hele elevgruppen
- Skole/hjem vejleder vedr. fravær
- Differentieret skole/hjem samarbejde for forældre i udsatte positioner
- Forældreaften/cafe med fokus på erhvervsuddannelser
- Feedback samtaler med elever og forældre (fokus på de fagligt svageste)
- Elevsamtaler og inddragelse af forældre med afsæt i denne.
- Forældre som læringsressource

Brobygning

Brobygningsindsatsen handler om at understøtte at alle skolerne får en praksis, hvor eleverne får hjælp til at tænke reflekterende over deres uddannelsesvalg og skolerne bidrager til at åbne elevernes øjne for de muligheder, de har efter folkeskolen. Indsatsen bygger dels på kompetenceudvikling af udskolingslærere og kvalificerede brobygningsforløb med ungdomsuddannelser hvor udskolingslæreres kompetenceudvikling som centralt omdrejningspunkt.

Ungeinitiativer

Investeringscasen investering i udskolingen har et særligt fokus på at få flere direkte i gang med en ungdomsuddannelse og indsatsen består af 6 projekter, som både har til mål at skabe en lokal kapacitetsopbygning og kulturforandring i systemet omkring de unge og give de unge selv en bedre karrierelæring, således at de kan foretage fremtidige valg på et oplyst og reflekteret grundlag.

Samarbejde med andre forvaltninger

Via kommunens samarbejde mellem forvaltningerne arbejdes der med at øge den sociale mobilitet og sammenhængskraft generelt. Det sker fx via Politik for Udsatte Boligområder, hvor kommunen arbejder samlet på at styrke beskæftigelse, fritidsliv, uddannelse mv. med fokus på chancelighed for alle. Både via kommunes samlede integrationspolitik og særskilte politikområder arbejder forvaltningen i tæt samarbejde med kommunens øvrige forvaltninger for at leve op til politikens mål, fx med tidlig opsporing af børn med særlige problematikker, antiradikaliseringssindsatsen, social kontrol, modtagelse af flygtning mv.

Københavnmodellen (rådgivning og skoleskiftere)

Via Københavnmodellen foregår rådgivningsforløb inden den ordinære skoleindskrivning i november, hvor der tages udgangspunkt i de sprogvurderede børn i børnehaven – herunder de børn, der scorer under 15. Skoleskiftere i København tilbydes rådgivning i de tilfælde, hvor den afgivne skole finder det tilrådeligt (fx pga særlige behov, mange skoleskift, mistrivsel), eller når familien selv beder om rådgivning. Rådgivningen sker i forvaltningens fem områder, som har fået tildelt ressourcer til opgaven.

Kortere intensive forløb for få elever

De korte intensive forløb retter sig mod enkeltindivider eller afgrænsede elevgrupper, der viser tydelige tegn på problemer, fx i resultater i nationale test, trivsel mv. To eksempler her på er København Akademi og Torboforløb.

KøbenhavnAkademiet

København Akademi er et intensiveret undervisningsforløb, der er for 100 8. klasses-drenge fra 13 skoler, som har faglige udfordringer med dansk og/eller matematik. Underviserne i forløbet er fra de deltagende skoler, hvorfor akademiet også udgør et generelt kompetenceudviklingsforløb. Projektet har 3 delt fokus:

- Et fagligt og personligt løft for de deltagende drenge
- Et kompetenceløft for de deltagende lærere
- Et udviklingsprojekt som kan overføres til kommunens øvrige skoler

Fra 2019 igangsættes også en række andre intensive læringsforløb end KøbenhavnAkademiet, herunder et akademi for 40 piger fra 8.klasser, samt lokale læringsforløb på i alt 12 skoler.

Turboforløb

Et turboforløb er et kortere (2-3 ugers) intensivt læringsforløb for en defineret gruppe af elever udviklet og udført i et tæt samarbejde mellem en eller flere lærere og en ekstern partner. Elevgruppen, som får tilbudt et turboforløb kan være en til lejligheden sammensat gruppe på 15-20 elever fra en årgang med særlige faglige udfordringer. Det kan også være en til lejligheden sammensat gruppe af elever som skolen vurderer at trænge til særlige udfordringer. Og endelig kan det også være en enkelt klasse. Man arbejder fagligt indenfor fagene dansk, eller matematik, eller naturfag.

Turboforløbene er målrettet elever fra 6.- 8. klasse. I skoleårene 2012/2013 – og til og med 2016/2017 har været gennemført 15-20 turboforløb pr. skoleår.

Fra og med skoleåret 2017/2018 gennemføres fortsat 18-20 turboforløb, udviklet og afviklet i et tæt samarbejde mellem lærere og særligt udvalgte eksterne fagspecialister. Derudover medtænker skolens turbolærere fremover i højere grad den eksterne partner med i dele af skolens øvrige undervisning, så flere elever får udbytte af den eksterne partners faglige spidskompetencer. I alt 38 skoler har ønsket et partnerskab eller et turboforløb med en ekstern partner i skoleåret 2017/2018. Eksempler på turbopartnere; Statens Naturhistoriske Museum, Statens Museum for Kunst, Områdefornyelsen, Dansk Arkitektur Center, Niels Bohr-instituttet, Den Blå Planet, ZOO, Afdelingen for Bæredygtig Udvikling.

I 2019 forventes afviklet 12 forløb med et samlet budget på kr 600.000

Opsummering af eksisterende håndtag til at skabe blandede skoler fra baggrundsmaterialet til temadrøftelsen på BUU-mødet den 26. september 2018

Skoleskifter-modellen

Rådgivningsindsatsen giver mulighed for, at børn med sproglige udfordringer kan få plads på en anden skole (københavnmodelskoler) end distriktsskolen, hvis distriktsskolen allerede har mange børn med sproglige udfordringer. Evalueringen (2015) viste, at elever, der i 5 års alderen har sproglige udfordringer, og som efterfølgende vælger at gå i skole på en af kommunens københavnmodelskoler, opnår en bedre progression i deres sprogforståelse målt ved den nationale test i læsning i 2. klasse end de elever, der har sproglige udfordringer og vælger en skole, der ikke er en københavnmodelskole.

Sammenlægning af skoler

Sammenlægning af to skoler med meget forskelligt elevgrundlag kan medvirke til en anden fordeling af elevgrundlaget. Fx Damhusengens Skole, sammenlægningen mellem Vanløse og

Hyltebjerg. Skolesammenlægning er også en mulighed når der bygges nye skoler, hvor en ny skole kan bygges som en ny matrikel til en eksisterende skole og derved give flere muligheder i skoledistriktet.

21 reglen

21 reglen er en måde at begrænse ”fritvalgselevernes” søgning ved skoleindskrivningen, hvis det giver en skæv elevsammensætning på skolerne. BUU har besluttet en maksimal klassekvotient på 21 elever gældende for elever udenfor skoledistriktet. 21-reglen gælder i dag ved skoleindskrivningen (0. klassetrin) og fungerer som en begrænsning af det frie skolevalg. Det betyder, at nogle af de forældre, der ønsker deres barn optaget på en anden skole end distriktsskolen, får afslag på grund af hensynet til en mere balanceret fordeling af elevgrundlaget mellem skolerne. Elever fra grunddistriktet, søskende og elever fra Københavnermodellen berøres ikke af 21-reglen.

Placering af modtagelseshold (BUU 02.11 2011)

Når beslutninger om M-klassernes placering justeres løbende, er det besluttet, at skolernes elevfordeling af et- og tosprogede elever skal indgå som placeringskriterium. I det senere år har denne hensigt været svær at leve op til pga. nogle skolers generelle kapacitetsudfordringer.

Etnisk optagelseskriterium

BUU i 2011 besluttet et indskrivningskriterium, som bevirker, at børn hvis etnicitet bidrager til fordelingsintentionerne i kommunen, optages før elever for hvem dette ikke er tilfældet. Det betyder, at en tosproget ”fritvalgselev” optages før en etsproget ”fritvalgselev”, hvis den søgte skole har mindre end 50 % tosprogede elever.